

Kommittédirektiv

Effektivare möjligheter att ta brottsvinster från kriminella – en översyn av lagstiftningen om förverkande

Beslut vid regeringssammanträde den 17 juni 2020

Sammanfattning

En särskild utredare ska genomföra en systematisk översyn av de grundläggande reglerna om förverkande i 36 kap. brottsbalken och i andra författningar där det finns regler om förverkande som kompletterar eller helt eller delvis ersätter brottsbalkens bestämmelser. Syftet med översynen är att säkerställa att förverkandelagstiftningen är effektiv, ändamålsenlig och modernt utformad samt anpassad till Sveriges åtaganden inom EU och internationellt. Översynen är en del av regeringens åtgärdslista mot gängkriminalitet.

Utredaren ska bl.a.

- överväga och om lämpligt föreslå ändringar som innebär att brottsbalkens bestämmelser om utbytesförverkande och hjälpmedelsförverkande blir generellt tillämpliga inom specialstraffrätten oavsett brottets allvar,
- ta ställning till om möjligheterna till förverkande utan samband med fällande brottmålsdom bör utvidgas eller om det finns behov av andra ytterligare möjligheter till förverkande och, oavsett ställningstagande, lämna förslag som innebär utökade möjligheter till förverkande,
- ta ställning till om de processuella bestämmelser som reglerar förverkandeförfarandet liksom de bestämmelser som reglerar

möjligheterna att säkra ett förverkande är ändamålsenligt utformade och lämna förslag till nödvändiga författningsändringar, och

- utvärdera tillämpningen av bestämmelserna om penningbeslag och vid behov lämna förslag som utvidgar tillämpningsområdet eller gör bestämmelserna tydligare och effektivare.

Uppdraget ska redovisas senast den 17 december 2021.

Den nuvarande förverkandelagstiftningen

Allmänt om förverkande

Förverkande är en särskild rättsverkan av brott, dvs. en författningsreglerad följd av ett brott som inte är en brottspåföljd och inte heller utgörs av en skyldighet att betala skadestånd. Förverkande kan avse både brottsvinster (utbyte) och hjälpmedel.

Förverkande kan ske genom antingen sakförverkande eller värdeförverkande. Sakförverkande innebär att viss egendom förklaras förverkad, dvs. att ägaren förlorar sin rätt till den aktuella egendomen, som i stället tillfaller staten. Vid värdeförverkande avser förverkandeförklaringen i stället värdet av viss egendom. Ett värdeförverkande har formen av en förpliktelse för den enskilde att betala det förverkade beloppet till staten.

De grundläggande reglerna om förverkande finns i 36 kap. brottsbalken. Där regleras bl.a. under vilka förutsättningar förverkande får beslutas och mot vem talan om förverkande kan föras. Brottsbalkens regler om förverkande gäller i viss utsträckning även inom specialstraffrätten. I vissa författningar, t.ex. narkotikastrafflagen (1968:64), lagen (2000:1225) om straff för smuggling och alkohollagen (2010:1622), finns det dock regler om förverkande som inom sina områden kompletterar eller helt eller delvis ersätter brottsbalkens bestämmelser. Förverkandebestämmelserna i specialstraffrätten innebär i vissa fall att förverkande kan beslutas på annan grund eller riktas mot annan person än vad som är fallet enligt brottsbalken. Även om dessa regler i olika avseenden skiljer sig från brottsbalkens reglering, kan bestämmelserna i brottsbalken ge vägledning vid tolkningen av de specialstraffrättsliga reglerna.

Tas en fråga om förverkande upp i samband med åtal för det brott som förverkandet grundar sig på, regleras förfarandet av de allmänna reglerna om rättegången i brottmål. Rör förverkandefrågan däremot någon som inte är

tilltalad för brott, regleras förfarandet i främst lagen (1986:1009) om förfarandet i vissa fall vid förverkande m.m.

Brottsbalkens reglering

Enligt 36 kap. 1 § brottsbalken ska utbyte av brott förklaras förverkat, om det inte är uppenbart oskäligt. Med utbyte av brott avses dels konkret egendom som någon kommit över genom brott, dels det uppskattade värdet av vad som åtkommit. Begreppet omfattar alltså både konkreta föremål och abstrakt vinst. Enligt 36 kap. 1 c § brottsbalken räknas som utbyte av brott också egendom som trätt i stället för utbyte, avkastning av utbyte samt avkastning av det som trätt i stället för utbyte.

Enligt 1 § är det endast möjligt att förverka utbytet av just det brott som en person döms för. Det krävs dessutom full bevisning om att egendomen härrör från det brottet. Utvidgat förverkande, som infördes i lagstiftningen 2008 och som regleras i 36 kap. 1 b § brottsbalken, ger dock en möjlighet att i vissa fall förverka även utbyte från annan inte närmare preciserad brottslighet än den som personen döms för. Sambandet mellan egendomen och brottsligheten behöver inte heller styrkas fullt ut utan det är tillräckligt att åklagaren uppfyller ett lägre ställt beviskrav, det ska framstå som klart mera sannolikt att egendomen utgör utbyte av brottslig verksamhet än att så inte är fallet.

Egendom som använts eller varit avsedd att användas som hjälpmedel vid brott får enligt 36 kap. 2 § brottsbalken förklaras förverkad om det behövs för att förebygga brott eller om det annars finns särskilda skäl. I stället för egendomen kan dess värde förklaras förverkat.

Vidare finns det enligt 3 § möjlighet att i vissa fall förverka föremål som riskerar att komma till brottslig användning. Förverkande av detta slag förutsätter inte att ett brott har begåtts.

Har det uppkommit ekonomiska fördelar för näringsidkare av brott som begåtts i näringsverksamhet, ska enligt 4 § värdet därav förklaras förverkat (även när det inte följer av andra regler) om ett förverkande inte är uppenbart oskäligt.

I 5 § regleras mot vem en talan om förverkande kan föras.

Vissa gemensamma bestämmelser om förverkande av egendom och annan särskild rättsverkan av brott finns i 11–17 §§.

Behovet av en utredning

För att minska incitamenten att begå brott krävs att rättsväsendet har ändamålsenliga möjligheter att ta brottsvinster från kriminella. För att undvika utredningssvårigheter är det viktigt att bestämmelserna är tydliga och enkla att tillämpa för rättsväsendets aktörer. Likaså är det angeläget att oklarheter och gränsdragningsproblem undviks i så stor utsträckning som möjligt. Rättssäkerheten kräver också att var och en kan förstå vilka straffrättsliga reaktioner som kan följa på ett brott. Detta förutsätter i sin tur att förverkandelagstiftningen är tydlig, modern, effektiv och ändamålsenlig.

Huvuddragen i den nu gällande förverkanderegleringen i 36 kap. brottsbalken infördes 1968. Reformen var resultatet av ett långvarigt utredningsarbete och innebar en genomgripande modernisering av regelverket som syftade till att dels uppnå ökad enhetlighet mellan förverkandebestämmelserna i den allmänna straffrätten och specialstraffrätten, dels skapa en mer lättillgänglig reglering som skulle kunna tjäna som förebild vid förändringar på specialstraffrättens område.

Det har nu gått drygt 50 år sedan förverkanderegleringen infördes. Under tiden har förhållandevis omfattande förändringar gjorts av regelverket, bl.a. med anledning av Sveriges tillträde till Europarådets förverkandekonventioner från 1990 respektive 2005 (prop. 1995/96:49 Sveriges tillträde till Europarådets förverkandekonvention och prop. 2013/14:121 En effektivare kriminalisering av penningtvätt) och Sveriges åtaganden inom EU (se bl.a. prop. 2004/05:135 Utökade möjligheter att förverka utbyte av och hjälpmedel vid brott m.m., prop. 2007/08:68 Förverkande av utbyte av brottslig verksamhet och prop. 2015/16:155 Utökade möjligheter till förverkande). Även förverkandebestämmelser i specialstraffrätten har varit föremål för reformer under denna tid. Trots de förändringar som har skett både i samhället och i den straffrättsliga lagstiftningen har någon samlad eller mer övergripande översyn av förverkandelagstiftningen inte genomförts.

Kritik har i olika sammanhang riktats mot utformningen av förverkandelagstiftningen. Det har bl.a. anförts att lagstiftningen är svår att tillämpa, präglad av inkonsekvenser och att den brister i systematik. Med anledning av de förhållandevis omfattande förändringar i förverkandeinstitutet som skett har

även frågan väckts om de ändamål och principer som bildade utgångspunkter vid införandet förverkandeinstitutet på ett konsekvent sätt ger uttryck för den nu gällande förverkandelagstiftningens syften.

Lagrådet, som efterlyst en grundlig översyn av förverkandelagstiftningen, har bl.a. påpekat att förverkanderegleringen får betraktas som tämligen komplex och inte helt lättillgänglig, inte minst när det gäller hur brottsbalkens och specialstraffrättens förverkanderegler närmare relaterar till varandra. Lagrådet har även påtalat behovet av att analysera hur reglerna förhåller sig till Sveriges internationella förpliktelser på förverkandeområdet (se Lagrådets yttranden i prop. 2004/05:135 s. 357–362 och prop. 2015/16:155 s. 72–73, jfr även justitierådet Victors tillägg i NJA 2010 s. 374 och betänkandet Penningtvätt – kriminalisering, förverkande och dispositionsförbud [SOU 2012:12 s. 344]). Även regeringen har lyft fram att det finns ett tydligt behov av en grundlig översyn av förverkanderegleringen (prop. 2015/16:155 s. 23).

Sett mot den bakgrunden finns det anledning att nu göra en systematisk översyn av förverkandelagstiftningen som helhet.

Uppdraget

En översyn av förverkandelagstiftningen

Det övergripande uppdraget för utredaren är att göra en systematisk översyn av de grundläggande reglerna om förverkande i 36 kap. brottsbalken och andra författningar där det finns regler om förverkande som i olika avseenden kompletterar eller helt eller delvis ersätter brottsbalkens bestämmelser. Utifrån analysen ska utredaren ta ställning till om lagstiftningen behöver förtydligas, utvidgas eller på annat sätt ändras.

Utgångspunkten för utredningsuppdraget är att säkerställa att förverkandelagstiftningen är effektiv, ändamålsenlig och modernt utformad samt anpassad till Sveriges åtaganden inom EU och internationellt. I arbetet ingår även att se över förslagets effekter på lagstiftning angående internationellt rättsligt samarbete kopplat till förverkande. I uppdraget ingår också att analysera hur samhällsutvecklingen och den tekniska utvecklingen (t.ex. internet och utvecklandet av virtuella valutor) har förändrat förutsättningarna för förverkandesanktionen. En viktig del i en modernisering är också att säkerställa att reglerna är enkla, tydliga och förutsebara. Uppdraget inbegriper därför en såväl saklig som språklig översyn av förverkande-

regleringen. Översynen är en del av regeringens åtgärdslista mot gängkriminalitet.

I det följande redovisas de frågor som utredaren ska ägna särskild uppmärksamhet åt.

Brott ska inte löna sig

En av målsättningarna med förverkandelagstiftningen är att ingen ska få någon ekonomisk fördel av sin brottslighet, dvs. brott ska inte löna sig. Incitamenten att begå brott minskar om rättsväsendet har möjlighet att ta ifrån gärningsmannen dennes vinning när ett brott beivras. Att kunna förverka brottsvinsterna utgör därför en central del av den brottsbekämpande verksamheten. Det kan också uppfattas som stötande om någon berikar sig på brottslig verksamhet.

Sedan 2005 gäller – om inte annat är särskilt föreskrivet – att brottsbalkens bestämmelser om förverkande av utbyte av brott ska gälla även för specialstraffrättsliga brott om det för brottet är föreskrivet fängelse i mer än ett år (se 36 kap. 1 § brottsbalken). I samband med lagändringarna, som innebar en utvidgning av möjligheterna till förverkande, uttalades i förarbetena att möjliggörande av förverkande vid brottslighet med låga maximistraff påkallar särskilda överväganden vad gäller såväl behov som proportionalitet och att det för brott som har ett straffmaximum på ett år eller lägre bör krävas särskilda skäl i de enskilda fallen för att bestämmelser om utbytesförverkande ska anses motiverade (se prop. 2004/05:135 s. 97). I förhållande till skattebrott är brottsbalkens bestämmelser om förverkande, med undantag för utbyte och kostnadsersättning som har samband med förberedelse till grovt skattebrott, inte tillämpliga eftersom utbyte av skattebrott neutraliseras inom ramen för skatteförfarandet, vanligen genom att beskattning sker (se bl.a. prop. 2004/05:135 s. 100–102 och prop. 2013/14:121 s. 102).

Trots regeringens uttalanden i förarbetena framstår särskilda förverkandebestämmelser snarare som regel än undantag även vid mindre allvarliga brott (jfr t.ex. brott enligt narkotikastrafflagen, lagen om straff för smuggling och alkohollagen). Det finns dock exempel på specialstraffrättsliga brott som inte kan leda till förverkande. I taxitrafiklagen (2012:211) finns t.ex. inte några bestämmelser om förverkande vilket gör att det i dag saknas möjlighet att förverka brottsvinster hos den som döms för att ha bedrivit taxitrafik utan tillstånd (s.k. svarttaxi). Det kan ifrågasättas om det finns skäl att generellt

undanta vissa brottsvinster från förverkande av den anledningen att brottet inte är tillräckligt allvarligt. Högsta domstolen har också uttalat, i förhållande till utvidgat förverkande, att vid ett förverkande som endast innebär ett ianspråktagande av utbyte av brottslig verksamhet och som sker hos gärningsmannen, bör det i allmänhet inte få någon betydelse för skälighetsbedömningen att straffvärdet av det förverkandeutlösande brottet är lågt (jfr NJA 2016 s. 641 p. 14).

Mot denna bakgrund anser regeringen att det finns anledning att överväga om regleringen avseende utbytesförverkande – med undantag för den ordning som i dag gäller för brott enligt skattebrottslagen (1971:69) – bör vara generellt tillämplig oavsett brottets allvar. En sådan utvidgning av tillämpningsområdet skulle också ligga väl i linje med Sveriges internationella åtaganden (jfr t.ex. artikel 3.1 i Europarådets konvention från 2005 om penningtvätt, efterforskning, beslag och förverkande av vinning av brott och om finansiering av terrorism [förverkandekonventionen]). Det bör i sammanhanget nämnas att förverkande alltid får underlåtas om det i det enskilda fallet skulle framstå som uppenbart oskäligt (36 kap. 16 § brottsbalken).

Om det inte finns avvikande regler ska även vad som sägs i 36 kap. 2 § brottsbalken om förverkande av hjälpmedel tillämpas på brott inom specialstraffrätten för vilka det är föreskrivet fängelse i mer än ett år. På motsvarande sätt som gäller vid utbytesförverkande kan det sättas i fråga om det finns skäl att vissa hjälpmedel vid brott inte kan förklaras förverkade av den anledningen att brottet inte är tillräckligt allvarligt. Att kunna förverka sådan egendom som kommit till användning vid brott utgör en viktig del av den brottsbekämpande verksamheten. Utredningen bör därför även överväga om brottsbalkens bestämmelser om hjälpmedelsförverkande bör vara generellt tillämpliga oavsett brottets allvar.

Utredaren ska därför

- överväga och om lämpligt föreslå ändringar som innebär att brottsbalkens bestämmelser om utbytesförverkande och hjälpmedelsförverkande blir generellt tillämpliga inom specialstraffrätten oavsett brottets allvar.

Effektiva verktyg i kampen mot den organiserade brottsligheten

Synen på brott, brottslingar och samhällets reaktioner på brott är i ständig förändring, precis som samhället i övrigt. Förekomsten av skjutvapen och explosiva varor i kriminella kretsar har ökat. Det har även skett en ökning av dödligt våld där skjutvapen använts. För regeringen står det klart att det krävs insatser mot organiserad brottslighet och annan kriminalitet förenad med gängbildning. Att bekämpa organiserad brottslighet är en av regeringens viktigaste frågor och brottsligheten måste bemötas från flera håll.

På senare år har medvetenheten ökat om att en framgångsrik kamp mot organiserad brottslighet och ekonomisk brottslighet kräver att åtgärder vidtas för att vinster och annat utbyte från brott ska kunna tas från kriminella. Det har lett till att det både nationellt och internationellt införts nya möjligheter att förverka brottsvinster vid sidan av sedvanliga bestämmelser om utbytesförverkande.

Som ett led i en alltmer intensiv kamp infördes 2008 bestämmelser om utvidgat förverkande. Införandet av den nya förverkandeformen utgjorde en del i det svenska genomförandet av rådets rambeslut 2005/212/RIF av den 24 februari 2005 om förverkande av vinning, hjälpmedel och egendom som härrör från brott. Utvidgat förverkande ger en möjlighet att förverka vinster och andra utbyten från annan inte närmare preciserad brottslighet än den som personen döms för. Det krävs inte att den som döms för det förverkandeutlösande brottet själv har varit delaktig i eller ens haft kännedom om den brottsliga verksamheten. Sambandet mellan egendomen och ett brott behöver inte heller styrkas fullt ut. I stället är det tillräckligt att det framstår som klart mera sannolikt att egendomen härrör från brottslig verksamhet än att så inte är fallet.

Det svenska genomförandet av Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/42/EU av den 3 april 2014 om frysning och förverkande av hjälpmedel vid och vinning av brott i Europeiska unionen (förverkandedirektivet) innebar att möjligheterna till utvidgat förverkande utvidgades genom lagändringar 2016 (prop. 2015/16:155). Mer precist infördes en möjlighet att besluta om utvidgat förverkande vid alla brott som är av beskaffenhet att kunna ge utbyte och som har fängelse i fyra år eller mer straffskalan (tidigare krävdes normalt att det förverkandeutlösande brottet har fängelse i sex år i straffskalan). Ändringarna innebär även att utvidgat förverkande därutöver kan beslutas vid alla brott som är av beskaffenhet att ge utbyte och som har

fängelse i två år eller mer i straffskalan om brottet har utgjort led i en brottslighet som har utövats i organiserad form. Utvidgat förverkande har visat sig vara ett effektivt redskap i kampen mot den organiserade brottsligheten.

En annan förverkandeform som regleras i förverkandedirektivet är förverkande utan samband med fällande brottmålsdom. Direktivet uppställer i artikel 4.1 krav på medlemsstaterna att vidta åtgärder för att möjliggöra förverkande av hjälpmedel vid och vinning av brott om det meddelas en slutlig fällande brottmålsdom. Om sådant förverkande inte är möjligt ska medlemsstaterna enligt artikel 4.2 dock i vissa situationer ändå kunna förverka hjälpmedel vid och vinning av brott. Direktivets bestämmelser om förverkande utan samband med fällande brottmålsdom genomförs i svensk rätt framför allt genom 36 kap. 14 § brottsbalken, som utsträcker möjligheten att besluta om förverkande till vissa fall där det på grund av den brottsliges död eller åtalspreskription inte längre är möjligt att döma till påföljd för brottet. Vid genomförandet av direktivet ifrågasatte några remissinstanser om det svenska genomförandet var tillräckligt för att Sverige ska leva upp till direktivets krav. Lagrådet konstaterade i sitt yttrande att de farhågor som framförts inte saknade fog. Lagrådet, som ansåg att den föreslagna ordningen vilade på saklig grund, motsatte sig dock inte förslagen (se prop. 2015/16:155 s. 23–27 och 73).

Bestämmelser om förverkande utan samband med fällande brottmålsdom blir allt vanligare internationellt och finns även i t.ex. Förenta nationernas konvention mot korruption (UNCAC) artikel 54.1.c och i Financial Action Task Forces (FATF) rekommendation 4. I vissa förverkandebestämmelser läggs en betydande förklaringsbörda på den enskilde om hur han eller hon kommit över tillgångarna för att egendomen i fråga ska skyddas från förverkande. (Se bl.a. artikel 3.4 i förverkandekonventionen. I samband med tillträdet till konventionen avgav dock Sverige en förklaring som innebar att Sverige inte avsåg att tillämpa artikeln när det gäller omvänd bevisbörda, se prop. 2013/14:121 s. 100.)

Även om förverkande utan samband med fällande brottmålsdom i någon mån är en omdiskuterad rättsfigur bör utredaren närmare överväga om möjligheterna till förverkande utan samband med brottmålsdom bör utvidgas eller om det finns behov av andra ytterligare möjligheter till förverkande. I den analysen ingår att säkerställa att förverkandelagstiftningen på ett robust sätt lever upp till internationella åtaganden även på sikt.

Utredaren ska därför

- ta ställning till om möjligheterna till förverkande utan samband med fällande brottmålsdom bör utvidgas eller om det finns behov av andra ytterligare möjligheter till förverkande och, oavsett ställningstagande, lämna förslag som innebär utökade möjligheter till förverkande.

Processuella frågor och möjligheterna att säkra ett förverkande

Förverkande på grund av brott sker som huvudregel genom en förverkandeförklaring som meddelas av domstol. I enklare fall kan emellertid förverkande beslutas också i strafföreläggande och vid föreläggande av ordningsbot (48 kap. 2 § tredje stycket rättegångsbalken).

Tas en fråga om förverkande upp i samband med åtal för det brott som förverkandet grundar sig på – vilket är utgångspunkten – regleras förfarandet av de allmänna reglerna om rättegången i brottmål. Det kan emellertid förekomma att ett förverkandeyrkande inte kan prövas i samma rättegång som det förverkandeutlösande brottet. I dessa fall regleras förfarandet i lagen om förfarandet i vissa fall vid förverkande m.m. och i lagen (2008:369) om förfarandet vid förverkande av utbyte av brottslig verksamhet i vissa fall.

Även om det finns förfaranderegler om hur prövningen av ett yrkande om förverkande ska gå till, är åtskilliga processuella och angränsande materiella frågor som kan aktualiseras vid förverkande tämligen komplexa, svårtillgängliga och i vissa fall olösta enligt nu gällande lagstiftning. Den svårtillgängliga regleringen kan leda till att likartade fall behandlas olika. Ett exempel på en sådan fråga är hur ett yrkande om förverkande av narkotika ska hanteras när ett åtal för narkotikabrott ogillas. Ett annat exempel gäller möjligheterna för en tredje man att hävda sin rätt till viss egendom när åklagaren riktat ett förverkandeyrkande mot den tilltalade avseende den aktuella egendomen.

För att förverkandesanktionen ska kunna vara ett kraftfullt redskap i brottsbekämpningen som samtidigt lever upp till rättssäkerhetens krav är det viktigt att de processuella frågor som kan aktualiseras vid förverkande är reglerade på ett enkelt, tydligt och förutsebart sätt. Det finns ett nära samband mellan den materiella förverkandelagstiftningen och de processuella bestämmelser som reglerar förfarandet kring förverkande.

Förverkanderegleringens effektiva genomslag kräver också att de brottsbekämpande myndigheterna har tillgång till verktyg som på ett effektivt sätt bl.a. kan förhindra att egendom skaffas undan och säkerställa att ett framtida förverkandebeslut också kan verkställas.

I många brottsutredningar kan frågan uppkomma om på vilket sätt och med stöd av vilken lagstiftning egendom lämpligen bör säkras. Sådana frågor kan i förlängningen påverka möjligheterna till såväl förverkande som en målsägandens rätt att få tillbaka egendom som frånhänts honom eller henne genom brott. Förverkanderegleringen samverkar sålunda med regler på andra områden, däribland regler om kvarstad och beslag i rättegångsbalken och inom specialstraffrätten.

För att säkerställa förverkandesanktionens effektiva genomslag bör utredningen därför även ta ställning till om förverkandeförfarandet liksom de bestämmelser som reglerar möjligheterna att säkra ett förverkande är ändamålsenligt utformade.

I samband med att lagen (2014:307) om straff för penningtvättsbrott trädde i kraft, infördes nya möjligheter att beslagta egendom i form av pengar, fordran eller annan rättighet, som misstänks vara föremål för penningtvätt eller avsedd för finansiering av terrorism (penningbeslag). Med reglerna om penningbeslag har de brottsbekämpande myndigheterna fått tillgång till ett nytt redskap i kampen mot brottsligheten. Det har nu gått fem år sedan lagstiftningen trädde i kraft. Justitiekanslern har också särskilt påtalat behovet av en översyn av lagstiftningen om förverkande vid penningtvättsbrott och de säkerhetsåtgärder som finns tillgängliga i brottmål för säkrande av misstänkts bankmedel (se Justitiekanslerns beslut den 26 november 2019 i ärende 2250-19-2.4.1). Eftersom det är viktigt att penningbeslag är ett såväl effektivt som rättssäkert redskap finns det nu anledning att utvärdera hur den nya beslagsformen har tillämpats. Som ett led i det fortlöpande arbete som regeringen bedriver för att följa upp insatserna mot den organiserade brottsligheten bör utredningen därför även utvärdera tillämpningen av bestämmelserna om penningbeslag och överväga om tillämpningsområdet bör utvidgas.

Utredaren ska därför

- ta ställning till om de processuella bestämmelser som reglerar förverkandeförfarandet liksom de bestämmelser som reglerar

- möjligheterna att säkra ett förverkande är ändamålsenligt utformade och lämna förslag till nödvändiga författningsändringar, och
- utvärdera tillämpningen av bestämmelserna om penningbeslag och vid behov lämna förslag som utvidgar tillämpningsområdet eller gör bestämmelserna tydligare och effektivare.

Arbetets genomförande, kontakter och redovisning av uppdraget

Utredaren ska samråda med myndigheter och organisationer i den utsträckning som utredaren anser lämpligt.

Utredaren ska redovisa gällande rätt och eventuellt pågående lagstiftningsarbete i länder som utredaren bedömer vara av intresse och i övrigt göra de internationella jämförelser som anses befogade.

Om utredaren kommer fram till att regelverket bör förändras ska han eller hon lägga fram fullständiga författningsförslag.

Utredaren ska hålla sig informerad om och vid behov beakta relevant arbete som pågår inom Regeringskansliet, utredningsväsendet, EU och andra internationella organisationer. Utredaren bör bl.a. beakta uppdraget att utreda vissa frågor om husrannsakan (Ju2019/04129/LP) och lagrådsremissen om kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande.

Uppdraget ska redovisas senast den 17 december 2021.

(Justitiedepartementet)